

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het Sint-Jorisinstituut te Kruibeke

	Hoofdstructuur	so
	Instellingsnummer	36053
	Instelling	Sint-Jorisinstituut
directeur		Karl FIEVEZ
adres		Kruibekestraat 55_a - 9150 BAZEL
telefoon		03-740.03.30
fax		03-744.02.90
e-mail		sint.joris@sintjorisinstituut.be
website/URL		www.sintjorisinstituut.be
	Bestuur van de instelling	970822 - Schoolcomité Sint-Joris te BAZEL
adres		Kruibekestraat 55_a - 9150 BAZEL
	Scholengemeenschap	113341 - SGVGSO Beveren en Bazel te BEVEREN-WAAS
adres		Kloosterstraat 37 - 9120 BEVEREN-WAAS
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT- NIKLAAS
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	04/06/2012, 05/06/2012, 06/06/2012, 07/06/2012, 08/06/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	08/06/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	28/06/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jan Meers
	Teamleden	Agnes Geerts Herman Ros Jos Vermijl Yolanda Warson
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Wiskunde in de eerste graad, a-stroom	8
3.2 Wiskunde in de eerste graad, b-stroom	9
3.3 Wiskunde in de tweede graad aso en tso	10
3.4 Frans in de tweede graad tso, Handel en Industriële wetenschappen	12
3.5 Boekhouding/ toegepaste economie in de tweede graad tso, Handel	13
3.6 Elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/ elektronica in de tweede graad tso, Industriële wetenschappen	14
3.7 Engels en Frans in de derde graad aso, Moderne talen-Wetenschappen	15
3.8 Project algemene vakken in de derde graad bso, Kantoor en Werktuigmachines ...	16
3.9 Kantoortechnieken/ dactylografie/ toegepaste informatica/ toegepaste economie en stage kantoortechnieken/ toegepaste economie in de derde graad bso, Kantoor....	17
3.10 Mechanica/ elektromechanica en stage in de derde graad bso, Werktuigmachines en Computergestuurde werktuigmachines	19
3.11 Elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/ elektronica en stage in de derde graad tso, Industriële wetenschappen	20
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	21
4.1 Begeleiding	21
4.2 Evaluatie	24
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	26
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	27
6.1 Wat doet de school goed?	27
6.2 Wat kan de school verbeteren?	27
6.3 Wat moet de school verbeteren?	27
7. ADVIES	28
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	28

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Sint-Jorisinstituut is een middelgrote secundaire school, landelijk ingebed in de lokale gemeenschap van Bazel, een deelgemeente van Kruibeke. Het onderwijsaanbod omvat de a- en de b-stroom en de drie onderwijsvormen in de bovenbouw: aso, bso en tso. Het aanbod situeert zich binnen vier belangstellingsgebieden: talen, exacte wetenschappen, economische vorming en technologische vorming.

Over de laatste vijf jaren is er een sterke toename van het leerlingenaantal in de eerste graad merkbaar, zonder dat zich dat vertaalt in een groei van de tweede en de derde graad omwille van de oriëntatie naar niet in de eigen school aangeboden richtingen. Binnen de stagnatie van de bovenbouw blijft tso constant op bijna een derde van de schoolbevolking en daalt het aandeel van aso en bso lichtjes. Door de landelijke en excentrische ligging telt de school weinig allochtone leerlingen. De school heeft onlangs een nieuwbouw afgewerkt die in dienst zal genomen worden op 1 september 2012 en die de containerklassen moet vervangen. Om de groei te consolideren plant de school nog een tweede nieuwbouw waarvan de werken op korte termijn zullen starten.

Het erkenningsonderzoek op basis van de doorgelichte vakken en structuuronderdelen levert uiteenlopende resultaten op. Voor de basisvormingsvakken voldoet wiskunde in de eerste en de tweede graad, maar dat is niet het geval voor Frans in de tweede graad tso: de leerplanrealisatie voldoet niet wat de vaardigheidsdoelen betreft. Ook voor project algemene vakken (PAV) in de derde graad bso worden de leerplandoelen niet of onvoldoende gerealiseerd. Het zelfstandigheidsniveau dat het leerplan voorschrijft, wordt niet gehaald. In het specifiek gedeelte van de onderzochte studierichtingen in aso, bso en tso worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd, behalve in de tweede graad tso Handel en in de derde graad bso Kantoor. In de tweede graad tso Handel werden een aantal leerstofonderdelen niet diepgaand genoeg behandeld en blijven er nog enkele hiaten in de leerplanrealisatie, maar de positieve evolutie dit schooljaar geeft de inspectie voldoende vertrouwen dat dit tekort wordt weggewerkt of niet meer wordt herhaald. In de derde graad bso Kantoor voldoet de leerplanrealisatie niet voor de vakken boekhouden, wetgeving en logistiek en seminars.

De school is sterk in de socio-emotionele begeleiding van de leerlingen. Er heerst een aangenaam leefklimaat op de school. De specifieke leerbegeleiding daarentegen is minder goed uitgebouwd. De schooleigen visie is nog niet uitgewerkt in doelgerichte operationele doelstellingen. Zo is er bijvoorbeeld geen structurele registratie en opvolging van de remediëingsmaatregelen en van de effecten daarvan. De leerbegeleiding is ook weinig of niet ingebed in de onderwijs- en evaluatiepraktijk. Uit de leerlingenkenmerken van de school blijkt nochtans dat een relatief grote groep leerlingen nood heeft aan meer leervaardigheden en -attitudes. De school zet voorlopig weinig sterk in op de ontwikkeling van leerstrategieën en van studiemethodes.

In het kader van haar loopbaanbegeleiding biedt de school haar leerlingen en hun ouders ruime informatie en initiatieven aan om een gefundeerde studiekeuze mogelijk te maken. De school telt veel leerlingen met achterstand in hun schoolloopbaan. Dat heeft te maken met de instroomkenmerken, maar ook met het feit dat een meerderheid van de leerlingen hun schoolloopbaan in deze school willen afwerken. De school heeft initiatieven genomen om gegevens over de studieresultaten te verzamelen en te analyseren met het oog op het bijsturen van de schoolloopbaanbegeleiding. De doorstroming van de leerlingen naar het vervolgonderwijs is groot. De studiesuccessen liggen doorgaans in de buurt van de Vlaamse gemiddeldes.

De school heeft een visie op evaluatie en ondersteunt de evaluatiepraktijk door een gedifferentieerd systeem dat rekening houdt met de verschillen tussen onderwijsvormen, graden, studierichtingen en vakspecifieke factoren. De evaluatie en de rapportering van de geïntegreerde proef en de stages zijn een voorbeeld van goede praktijk, ook al omdat ze nauw aansluiten bij de leerplandoelen. Dit is niet altijd het geval in de vakken, waar vooral doelen gericht op competentieontwikkeling ondergewaardeerd worden. De school voldoet aan de motiveringsplicht van B- en C-attesten, leeft de regelgeving met betrekking tot uitgestelde beslissingen na en rapporteert uitvoerig over de leerprestaties zowel schriftelijk als mondeling.

Op niveau van het algemeen beleid heeft de nieuwe directie de school een elan gegeven door de consistente structurering van de organisatie en door de instelling van een gedeeld leiderschap, geconcretiseerd in een gemotiveerd middenkader. Een open cultuur van participatie en communicatie via diverse actieve werkgroepen moet de nieuwe gezamenlijke doelgerichtheid vorm en inhoud geven. Het referentiekader daarvoor zijn de jaarlijkse beleidsplannen van de directie en de directieraad. De sfeer van betrokkenheid en van gemeenschappelijk engagement draagt bij tot het welbevinden van leerlingen en personeel.

In het kader van de kwaliteitszorg verzamelt en analyseert de school gegevens om de doeltreffendheid van haar werking te monitoren. Ze richt zich daarbij vooral op de organisatieprocessen. Het beleid heeft minder zicht op de onderwijskundige processen, zeker op uitvoeringsniveau. De leerplanrealisatie binnen studierichtingen en vakken wordt niet systematisch opgevolgd. De invloed van de vakgroepwerking op de kwaliteit van het onderwijsproces is matig omdat een doeltreffende beleidsmatige aansturing en opvolging voorlopig nog ontbreekt.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	wiskunde	
Graad 1	B	wiskunde	
Graad 2	ASO Wetenschappen	wiskunde	
Graad 2	TSO Handel	wiskunde, Frans	TV boekhouding/ toegepaste economie

Graad 2 TSO Industriële wetenschappen	wiskunde, Frans	PV/TV elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/ elektronica
Graad 2 TSO Mechanische technieken	wiskunde	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Frans, Engels	Frans, Engels
Graad 3 BSO Kantoor	PAV	TV boekhouding/ toegepaste economie, TV boekhouding/ toegepaste economie/ recht, TV + stage kantoortechnieken/ toegepaste economie, TV kantoortechnieken/ dactylografie/ toegepaste informatica/ toegepaste economie
Graad 3 BSO Computergestuurde werktuigmachines		PV + TV (+ stage) elektromechanica/ mechanica
Graad 3 BSO Werktuigmachines	PAV	PV/TV+stage mechanica/ elektromechanica
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen		TV elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/ elektronica

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Wiskunde in de eerste graad, a-stroom

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming in de eerste graad van de a-stroom. De eindtermen en leerplandoelstellingen (D/2009/7841/003) worden in voldoende mate gerealiseerd, mede door een inhoudelijk sterke vakgroepwerking. De integratie van ict en de leerbegeleiding zijn zwakke punten. Het onevenwicht in de organisatie van het curriculum (aantal wekelijkse lestijden wiskunde per lesgroep) is een aandachtspunt. Kenmerkend voor de vakgroep is het nastreven van het evenwicht tussen de leerplangerichtheid en de zorgbreedte.
- De vakgroep beantwoordt zowel in de lessen als in de evaluatie aan de verwachtingen van het leerplan rond de tijdsbesteding aan de verschillende clusters van doelstellingen (70% elementair + basis). De klemtoon ligt overwegend op de ontwikkeling en de evaluatie van de reken- en de tekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden) komen minder aan bod, mede door de sterke leerboekgerichtheid. De aandacht voor het Nederlands als instructietaal en de vakspecifieke woordenschat is goed.
- De algemene eindterm in verband met ict (eindterm² 7) en de ict-verwachtingen in de vakoverschrijdende eindtermen en in de leerplannen werden in het verleden beter gerealiseerd dan heden. De oorzaken zijn te vinden in het beperkt gebruik van de ict-infrastructuur of ict-middelen, maar ook het terugvallen op het grafisch aanbod in de leer- en werkboeken. Enkele leraren gebruiken presentatiesoftware om de lessen visueel te ondersteunen.
- De evaluatie is in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelen, met uitzondering van de evaluatie van de vakgerichte attitudes. De wijze van vraagstelling garandeert een objectieve scoring. De proefwerken worden in overleg opgesteld. De normering voldoet. Deze elementen tonen aan dat de evaluatie voldoende valide, betrouwbaar en representatief is. De resultaten zijn vrij normaal verdeeld met hier en daar enkele uitschieters zowel naar boven als naar beneden. In de meeste klassen schommelen het gemiddelde en de mediaan van de resultaten rond dezelfde waarde. De gemiddelde resultaten voor wiskunde sporen goed met de resultaten voor de andere vakken. Toch zijn er enkele aandachtspunten. Men hanteert vooral een testcultuur en integreert zelden elementen van een evaluatiecultuur³, hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis ook vakgebonden vaardigheden en attitudes⁴ benadrukken. De proefwerken zijn vooral in 1,2 volumineus, met een overwicht aan evaluatie van rekenvaardigheden.
- De leerlingen worden met veel aandacht als persoon benaderd. De zorgbreedte van de leraren uit zich positief in bijwerklessen, inhaallessen of het geven van extra taken voor instromers of leerlingen met leerachterstand. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met sticordi⁵-maatregelen.
- Uit de financieringskenmerken blijkt dat de school een publiek heeft met overwegend lagere onderwijskansen dan in de referentiescholen. Een relatief grote groep leerlingen heeft nood aan meer leervaardigheden en -attitudes. Ondanks deze twee vaststellingen blijft het expliciet en gelijkgericht nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'Leren leren' leraargebonden en veeleer beperkt, in het bijzonder voor

² Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ict.

³ In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

⁴ Deze doelstellingen zijn gerelateerd aan de vakgebonden eindtermen wiskunde eerste graad (ET 41-47).

⁵ Sticordi is een letterwoord dat staat voor **S**timuleren, **C**ompenseren, **R**elativeren, **R**emediëren en **D**ispenseren.

‘regulering van het leerproces’. De leerbegeleiding wordt vooralsnog niet opgebouwd binnen een spiraalcurriculum waarbij in elke graad en leerjaar aan de reeds aangebrachte vaardigheden iets wordt toegevoegd (leerlijnen). De aandacht voor ‘Leren leren’ is echter niet de taak en de verantwoordelijkheid van de leraren wiskunde alleen, maar van de school en dus van alle leraren. De inrichting van de leslokalen is elementair en biedt weinig inhoudelijke meerwaarde aan een krachtige leeromgeving.

- De ontwikkeling van de redeneervaardigheden en de verantwoording van de verschillende stappen bij de oplossing van oefeningen komen te weinig aan bod. De methodiek bij het rekenwerk door de leerlingen wordt verengd tot een copy-paste gedrag met een oppervlakkige beheersing van de rekenregels als gevolg. Uit lesobservaties, gesprekken en leerlingennotities blijkt dat het klassieke lespatroon geregeld op een functionele wijze wordt doorbroken met groepswork en begeleid zelfstandig werken. De leerlingen worden actief bij het onderwijsleergesprek betrokken.
- In het eerste leerjaar van de a-stroom voorziet de lessentabel van de school zes wekelijkse lestijden voor wiskunde in de klassen met keuzegedeelte ‘Talen-wiskunde’, en vier wekelijkse lestijden in de klassen met keuzegedeelte ‘Klassieke studiën’ en ‘Nijverheidstechnieken’ om hetzelfde leerplan te realiseren. Er is één lesgroep waar leerlingen met als keuzegedeelte ‘Talen-wiskunde’ en ‘Klassieke studiën’ voor vier wekelijkse lestijden samenzitten en de groep ‘Talen-wiskunde’ twee extra lessen wiskunde krijgt. De proefwerken zijn echter voor de betrokken leerlingen identiek. In de tweede leerjaren krijgen alle leerlingen vijf wekelijkse lestijden voor wiskunde, behalve in de basisoptie Mechanica-elektriciteit waar hetzelfde leerplan wordt verwerkt in vier wekelijkse lestijden. De beschreven situatie in deze paragraaf is niet conform de verwachtingen van de Vlaamse overheid bij de invoering van de eenheidsstructuur om de gelijke onderwijskansen te bevorderen via een comprehensieve eerste graad. Bovendien krijgt niet elke leerling dezelfde kansen bij de evaluatie waardoor de objectiviteit van de evaluatie onder druk staat.
- Binnen de vakgroep is er een goed evenwicht tussen de individuele en de collegiale professionaliteit. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft een meerderheid van leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is voldoende.
- Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen te enthousiasmeren voor wiskunde neemt de school deel aan externe evaluatiemomenten (wedstrijden, olympiades, peilingen). De resultaten van de recente peilingsproeven wiskunde in de a-stroom (en voor het leergebied wiskunde in het basisonderwijs) hebben nog geen aanleiding gegeven tot discussie over de eigen onderwijskwaliteit en gewenste veranderingen of te borgen methodes. Aanvullend is er aandacht voor de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs.

3.2 Wiskunde in de eerste graad, b-stroom

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming in de eerste graad van de b-stroom. De ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelstellingen (D/2011/7841/021) worden in voldoende mate nagestreefd of gerealiseerd. De integratie van ict is een zwak punt. De aandacht voor de leerbegeleiding is intensief en zeer individueel gericht in 1B. In het beroepsvoorbereidend leerjaar (BVL) zijn er voor een gestructureerde leerbegeleiding nog heel wat groeikansen.
- De onderwijspraktijk volgt de visie van het leerplan om jongeren voldoende wiskundig weerbaar te maken om goed te kunnen functioneren in de maatschappij. Om de leerstof zo realiteitsgericht mogelijk te brengen, wordt er in de klaspraktijk gezocht naar aanknopingspunten en voorbeelden uit de leefwereld van de leerlingen. Men benut vooral in 1B de flexibiliteit die het leerplan voorziet om te differentiëren en de leerlingen stapsgewijs te leren om zelfstandig te leren en te handelen. Met deze aanpak speelt de

vakgroep in op de soms erg verschillende beginsituatie⁶ van de betrokken leerlingen en stelt ze hun welbevinden centraal, zoals geëist in het leerplan.

- De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. De aankleding van de lokalen biedt geen inhoudelijke meerwaarde aan de onderwijs- en leeromgeving. De algemene eindterm in verband met ict (eindterm⁷ 7) en de ict-verwachtingen in de vakoverschrijdende eindtermen en in de leerplannen worden beperkt gerealiseerd. De oorzaak is vooral te vinden in het beperkt gebruik van de ict-infrastructuur of ict-middelen.
- De leerlingenevaluatie is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en is valide, transparant en betrouwbaar. De evaluatie van vaardigheden en attitudes is leraargebonden, maar voldoende aanwezig en conform de verwachtingen in het leerplan. Het bereikte niveau is wisselend per lesgroep, maar overwegend aanvaardbaar. De vorderingen die individuele leerlingen maken wat betreft vaardigheden en kennis worden echter nog te weinig systematisch in kaart gebracht doordat de permanente evaluatie vooral gericht blijft op toetsen na elk hoofdstuk. De aandacht voor succeservaring bij leerlingen is zeker een positief gegeven.
- De leerlingen worden met veel aandacht als persoon benaderd. De communicatie is zowel in 1B als in BVL overwegend stimulerend (versus sturend) en gericht op inzet (versus prestatie). Er wordt vooral in 1B expliciet rekening gehouden met de moeilijke beginsituatie van de leerlingen (leerstoornissen, leerachterstand, taalachterstand). Men pakt dit probleem aan door o.a. te differentiëren in het onderwijsproces en de inschakeling van extra begeleiding op basis van GOK⁸-uren. Deze werkwijze herstelt deels de leerachterstand bij sommige leerlingen. De aandacht voor het Nederlands als instructietaal en de vakspecifieke woordenschat is goed. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met sticordi-maatregelen. Voor een structurele aandacht van de leerbegeleiding in de lessen zijn er nog groeikansen in BVL, zowel op leraarniveau als op leerlingenniveau. Uit lesobservaties, gesprekken en leerlingennotities blijkt dat het klassieke lespatroon geregeld op een functionele wijze wordt doorbroken met begeleid zelfstandig werken.

3.3 Wiskunde in de tweede graad aso en tso

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen slaan op de basisvorming in de tweede graad aso en tso. De eindtermen en leerplandoelstellingen van het graadleerplan in de tweede graad aso Wetenschappen (D/2002/0279/047) en in de tweede graad tso Elektromechanica (D/2002/0279/048/b), Handel (D/2002/0279/048/c), Industriële wetenschappen (D/2002/0279/048/a) en Mechanische technieken (D/2002/0279/048/d) worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De school biedt aan de leerlingen van Industriële wetenschappen in II,1 vijf wekelijkse lestijden aan en in II,2 zes wekelijkse lestijden. Het graadleerplan is geschreven voor vijf wekelijkse lestijden. De school benut de flexibiliteit van de lessentabel om in II,2 een extra lesuur aan te bieden vooral als ondersteuning van de realisatie van de basisdoelstellingen. Ondanks dit extra lesuur staat de realisatie van de leerplandoelen rond complexe getallen onder druk door o.a. veel meer lessen te besteden aan driehoeksmeting dan voorgesteld in het leerplan. Dit toont aan dat het betrokken planningsdocument onvoldoende fungeert als werkdocument om de leerplanrealisatie te bewaken. De inspectie heeft voldoende vertrouwen in de vakgroep en het schoolbeleid dat de leerplanrealisatie beter wordt bewaakt.

⁶ Sommige leerlingen die starten in 1B of BVL beheersen bepaalde eindtermen van het basisonderwijs niet of onvoldoende.

⁷ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ict.

⁸ Gelijke onderwijskansen.

- De algemene eindterm in verband met ict (eindterm⁹ 7) en in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd in de klassen die één uur in een ict-lokaal les volgen. In de andere klassen is de ict-integratie veeleer beperkt. De oorzaken zijn te vinden in het beperkt gebruik van de ict-infrastructuur of ict-middelen. Enkele leraren gebruiken presentatiesoftware om de lessen visueel te ondersteunen. De inrichting van de leslokalen is elementair en biedt weinig inhoudelijke meerwaarde aan een krachtige leeromgeving.
- De vakgroep legt de klemtoon overwegend op de ontwikkeling en de evaluatie van de reken- en de tekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden) komen hierdoor minder aan bod. Sporadisch worden er inspanningen gedaan om de wiskundige taalvaardigheid te ontwikkelen of te evalueren; het blijft een groot probleem om leerlingen uit te dagen hun wiskundig gedachtengoed mondeling te verwoorden. Te vaak worden de leerlingen uitgedaagd tot 'één- of tweewoorden-antwoorden'. Het formaliseren en symboliseren blijft hoe dan ook een minder toegankelijk domein voor vele leerlingen.
- De evaluatie is in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelen, met uitzondering van de evaluatie van de vakgerichte attitudes. De vraagstelling is van een vrij goed niveau, maar beperkt zich te vaak tot het kunnen uitvoeren van standaardoefeningen (bereken, werk uit, vereenvoudig...). De normering voldoet. De resultaten zijn vrij normaal verdeeld met hier en daar enkele uitschieters zowel naar boven als naar beneden. De gemiddelde resultaten voor wiskunde sporen goed met de resultaten voor de andere vakken. Toch zijn er enkele aandachtspunten. Men hanteert vooral een testcultuur en integreert zelden elementen van een evaluatiecultuur¹⁰, hoewel de eindtermen en de leerplannen naast kennis ook vakgebonden vaardigheden en attitudes¹¹ benadrukken. In de studierichtingen Industriële wetenschappen, Wetenschappen en Mechanische technieken werden de voorbije twee schooljaren de opgaven van proefwerken van het ene schooljaar naar het volgende gekopieerd. Dit wordt in brede kringen als een gebrek aan beroepsfierheid beschouwd, is geen bewijs van creativiteit en originaliteit en kan vragen doen rijzen rond de validiteit van de resultaten.
- De leerlingen worden met veel aandacht als persoon benaderd. De zorgbreedte van de leraren uit zich positief in bijwerklessen, inhaallessen of het geven van extra taken voor instromers of leerlingen met leerachterstand. Eventuele leerstoornissen worden aangepakt met sticordi¹²-maatregelen.
- Uit de financieringskenmerken blijkt dat de school een publiek heeft met overwegend lagere onderwijskansen dan in de referentiescholen. Een relatief grote groep leerlingen heeft nood aan meer leervaardigheden en -attitudes. Ondanks deze twee vaststellingen blijft het expliciet en gelijkgericht nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'Leren leren' leraargebonden en veeleer beperkt, in het bijzonder voor 'regulering van het leerproces'. De leerbegeleiding wordt vooralsnog niet opgebouwd binnen een spiraalcurriculum waarbij in elke graad en leerjaar aan de reeds aangebrachte vaardigheden iets wordt toegevoegd (leerlijnen). De aandacht voor 'Leren leren' is echter niet de taak en de verantwoordelijkheid van de leraren wiskunde alleen, maar van de school en dus van alle leraren.
- De koppeling naar het leerboek is leraargebonden, maar gebeurt te weinig. Het gevolg is dat veel energie gaat naar het schrijven en tekenen op bord waardoor de aandacht naar controle van leerlingen en momenten van adaptief onderwijs te weinig aan bod

⁹ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ict.

¹⁰ In een testcultuur staat vooral het beoordelen van kennis centraal; in een evaluatiecultuur ligt de klemtoon meer op de begeleidende functie van de evaluatie en gaat meer aandacht naar vaardigheden en attitudes.

¹¹ Deze doelstellingen zijn gerelateerd aan de vakgebonden eindtermen wiskunde tweede graad (aso ET 1-14 en ET 47; tso: ET 1-11).

¹² Sticordi is een letterwoord dat staat voor **S**timuleren, **C**ompenseren, **R**elativeren, **R**emediëren en **D**ispenseren.

komen. De verantwoording van de verschillende stappen bij de oplossing van oefeningen komen te weinig aan bod. De methodiek bij het rekenwerk door de leerlingen wordt verengd tot een copy-paste gedrag met een oppervlakkige beheersing van de rekenregels als gevolg.

- Binnen de vakgroep is er een goed evenwicht tussen de individuele en de collegiale professionaliteit. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is voldoende.
- Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen te enthousiasmeren voor de wiskunde neemt de school deel aan externe evaluatiemomenten (wedstrijden, olympiades, peilingen). De resultaten van de recente peilingsproeven wiskunde (o.a. in de tweede graad aso) hebben nog geen aanleiding gegeven tot een discussie over de eigen onderwijskwaliteit en gewenste veranderingen of te borgen methodes.

3.4 Frans in de tweede graad tso, Handel en Industriële wetenschappen

Voldoet niet

Motivering

- De centrale plaats die kennis inneemt in het leerstofaanbod leidt tot een leerplanrealisatie die niet voldoet wat de vaardigheidsdoelen betreft. De dekking van de tekstsoorten is beperkt en de taaltaken beantwoorden onvoldoende aan de verwerkingsniveaus en de tekstkenmerken die de leerplannen voorschrijven. De overwegend deductieve aanpak en de taaltaken die zich bijna uitsluitend op het reproductief niveau situeren, belemmeren de transfer van kennis naar vaardigheid.
- Ook in de evaluatie wordt zelden het creatief-communicatief niveau bereikt. Grammatica en woordenschat worden overwegend getoetst met gesloten opdrachten in een minimale context gericht op toepassingen op één bepaald aspect van taalbeheersing. Voor de vaardigheden beantwoordt de evaluatie onvoldoende aan de graad van complexiteit die de leerplannen definiëren. Vooral voor spreken en schrijven ontbreekt de taxonomische opbouw.
- In de puntenverhouding weegt kennis substantieel zwaarder door dan de vaardigheden, wat de representativiteit van de evaluatie ten aanzien van de leerplannen ondermijnt. De evaluatie levert derhalve geen valide gegevens aan voor de studiebekrachtiging. Toch leiden de lage cijfers (klasgemiddelde onder de helft, veel tekorten) tot B- en C-attesten, veel waarschuwingen en vakantietaken.
- De evaluatiepraktijk vertoont weinig coherentie. De zogenaamde permanente evaluatie die afgesproken werd voor de taalvakken, wordt ingevuld als toetsen en taken afgewisseld met wat grote evaluaties genoemd wordt. Deze grote evaluaties krijgen echter in de puntenstructuur het gewicht van summatieve toetsen. Het zijn in de feiten verkapte examens waarin de vaardigheden sterk ondergewaardeerd zijn. De verhouding tussen de vaardigheden onderling hangt af van toevallige factoren zoals het aantal toetsen en de daaraan toegekende punten. Positief aan de evaluatie zijn de toetsfrequentie en de transparante registratie op de synthesebladen.
- De informatie over de leerprestaties op de rapporten is overwegend cijfermatig. Zelfs bij tekorten zijn de rapportcommentaren weinig analytisch en remediërend geformuleerd.
- De materiële omkadering voor de taalvakken is ondermaats. Essentiële leermiddelen zijn niet aanwezig in de lokalen en het gebruik van de ict-infrastructuur of ict-middelen is beperkt. De taallokalen die in de nieuwbouw zijn voorzien, zullen wel beantwoorden aan de minimale materiële vereisten.
- De bijdrage tot de leerbegeleiding is veeleer beperkt, zeker wat het aspect studiemethode betreft. Er is bereidheid tot remediëring, maar die kon niet aangetoond worden.

- Stimulerend voor de leerlingen zijn een aantal buitenschoolse activiteiten die hen op authentieke wijze in contact brengt met de Franstalige leefwereld. Ook het consequent en verzorgd gebruik van de doeltaal is bevorderlijk voor de taalverwerving. De leerlingen ertoe brengen het Frans systematisch als voertaal te gebruiken is nog een werkpunt.
- De vakgroep functioneert nog onvoldoende als bewaker van de leerplanrealisatie en van de gelijkgerichte uitvoering van gemaakte afspraken. De leerplannen worden onvoldoende bestudeerd als basis voor een verticaal samenhangend curriculum.

3.5 Boekhouding/ toegepaste economie in de tweede graad tso, Handel

Voldoet niet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate gerealiseerd.
- Ten gevolge van veel lesuitval en drie personeelsswissels waren er vorig schooljaar leerstofhiaten en werd een aantal leerstofonderdelen met onvoldoende diepgang behandeld, vooral in het eerste leerjaar van de tweede graad. De lesuitval op lerarenniveau werd niet gecompenseerd door vervangingstaken. In de loop van het huidige schooljaar werd een ernstige inhaalbeweging uitgevoerd, waardoor zowel in het eerste als in het tweede leerjaar meer leerplangericht wordt gewerkt en de leerplanvoortgang beter op schema zit. Er worden echter nog steeds hiaten vastgesteld: er wordt niet gewerkt met een didactisch boekhoudpakket en de integratieoefening wordt niet uitgevoerd.
- In het graadoverstijgende project en in het peterschapsproject wordt op een concrete en praktijkgerichte wijze gewerkt, zodat de leerlingen voldoende vaardigheden en attitudes verwerven. Boekhouden en marketing hebben een plaats in deze projecten. Er is aandacht voor actualiteit, zelfstandig werk en presentaties voor de klas.
- De doelstellingen van de documentenstroom worden via een computergestuurde simulatie - naast de manuele verwerking - voldoende bereikt. Voor de factuurberekeningen wordt gebruikgemaakt van een elektronisch rekenblad. Gezien de achterstand die de leerlingen in het vorige schooljaar hebben opgelopen, wordt de boekhouding in een handelsonderneming hoofdzakelijk manueel ingeëoefend en ondersteund met redeneringsschema's en refertestempels.
- Aan het leerstofonderdeel 'Verkopen moet je leren' wordt in verhouding tot de andere leerstofitems te veel tijd besteed.
- Hoewel de school over goed uitgeruste computerlokalen beschikt, wordt daarvan binnen de lessen bedrijfseconomie onvoldoende gebruikgemaakt. Daardoor voldoet de school niet aan de minimale materiële leerplanvereisten. De specifieke softwareprogramma's zijn in de school aanwezig, maar ze worden niet ingezet. Volgens de leraren komt dit door 'technische' problemen. Dat wordt dan ook onterecht als reden aangegeven waarom er niet met het boekhoudpakket wordt gewerkt.
- Leerlingen die met onvoldoende kennis van boekhouden instromen, worden tijdens een vakantiecursus bijgewerkt. Leerlingen met leerachterstand worden bijgewerkt. Gezien de algemene leerplanachterstand wordt veel tijd uitgetrokken voor herhalingslessen. Afspraken en remediëringen worden in de schoolagenda opgenomen.
- De leerlingen worden geëvalueerd aan de hand van taken, summatieve toetsen en projecten. De summatieve toetsen zijn wegens hun cognitieve gehalte te weinig valide. De validiteit komt bovendien ernstig in het gedrang, doordat het computerboekhouden niet wordt aangeboden en het dus ook niet kan worden getoetst. Tijdens de uitwerking van projecten worden vaardigheden en attitudes met de SAM-schaal¹³ geëvalueerd.

¹³ schaal voor attitudemeting

- Sedert dit schooljaar zijn er voldoende kwaliteitswaarborgen en is het beleidsvoerend vermogen voldoende krachtig om de vastgestelde tekorten op korte termijn weg te werken. Daarom resulteert de conclusie niet in een gunstig advies beperkt in de tijd.

3.6 Elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/ elektronica in de tweede graad tso, Industriële wetenschappen

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte worden in de tweede graad tso Industriële wetenschappen in voldoende mate gerealiseerd. De vaststellingen hebben betrekking op de vakken met de pedagogische vakbenaming TV elektriciteit en elektronica, PV/TV elektromechanische processen en TV mechanica. Het bereikte niveau van de leerinhouden voor alle afzonderlijke vakken is meestal goed, maar de aandacht voor de horizontale samenhang is niet sterk. De evaluatie gaat veelal uit van de leerinhouden en steunt klassiek op een testcultuur: ze is hoofdzakelijk product- en kennisgericht. De didactische materiële uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.
- In de tweede graad werd gestart met een nieuw leerplan in september 2010. Voor de concrete lesopdrachten en voor de rapportering hanteert de school een uitgebreidere opdeling in vijf vakken. Dat komt de samenhang tussen de diverse toepassingsgebieden niet ten goede. Elke leraar realiseert min of meer zelfstandig zijn toegekend deel van het leerplan. Daardoor worden er kansen gemist om het rendement van het onderwijsproces te verhogen. De algemene leerplandoelen¹⁴ komen weliswaar occasioneel aan bod in elk deelvak, maar een geïntegreerde, overkoepelende en consistente aanpak ervan blijft uit. De leraren doen inspanningen om vak-intern projectmatig te werken, maar projecten worden zelden over de deelvakken heen getild.
- Met de invoering van het nieuwe leerplan in de tweede graad krijgen ‘experimenten’ een belangrijk aandeel in de realisatie van de leerplandoelstellingen. De leraren zijn zich bewust van deze visie, maar slagen er niet altijd in om hun onderwijsproces consequent te sturen vertrekkende vanuit praktijk-, labo- of experimentsituaties. De inpassing van de “robotix”-wedstrijd in het lesgebeuren is hier wel een voorbeeld van goede praktijk.
- De evaluatie is representatief, frequent en evenwichtig georganiseerd, maar gebeurt conventioneel en is leraargebonden. Product- en kennisgerichtheid staan voorop. De beoordelingen bij toetsen en proefwerken zijn betrouwbaar en transparant. De examenvragen zijn verzorgd, maar ze vertonen, op enkele uitzonderingen na, weinig differentiatie in beheersingsniveau. De evaluatiecultuur is vooral een testcultuur. Er is weinig aandacht voor de evaluatie van inzichten, van vaardigheden en eventueel van vakattitudes. Procesevaluatie komt weinig voor. De terugkoppeling van de behaalde resultaten gebeurt vooral klassikaal. Toch is de remediërbereidheid van de leraren reëel, leerlingen met leerproblemen worden individueel bijgewerkt via inhaallessen tijdens de middag of na de lessen. Er is geen systematische opvolging van de resultaten van de acties.
- De meeste leraren gebruiken een leerboek of cursus, soms aangevuld met kopieën. Zij vertrekken daardoor nog vaak vanuit leerinhouden, de achterliggende leerplandoelen zijn minder het uitgangspunt. Interactieve werkvormen hebben nog weinig ingang gevonden. Sommige leraars nemen hierin wel hun verantwoordelijkheid, maar over het algemeen is de didactische aanpak veeleer klassiek. De ict-integratie in de lessen is leraarafhankelijk. De minimale didactische materiële uitrusting is beschikbaar. Bij de verhuis naar de nieuwbouw zullen lokalen ingericht worden waar meer geïntegreerd kan worden gewerkt (labo).

¹⁴ Leerplandoelen 1 tot en met 20

- De leerlingbegeleiding en de omgang met de leerlingen tijdens de lessen zijn goed. De leerlingen werken gemotiveerd en de omgang tussen de leraren en leerlingen is aanmoedigend en respectvol.
- In de vakgroepverslagen is er naast materiële en organisatorische onderwerpen, ook aandacht voor pedagogisch-didactische thema's. Toch is de vakgroepwerking niet erg dynamisch, de uitkomsten zijn eerder vrijblijvend en ze resulteren zelden in sluitende en gelijkgerichte afspraken over bijvoorbeeld activerende werkvormen, labo-leerlijnen, overkoepelend werken, enz. De initiatieven tot eigen professionalisering zijn leraargebonden. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn veeleer beperkt. Het beleid volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op.

3.7 Engels en Frans in de derde graad aso, Moderne talen-Wetenschappen

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelen die betrekking hebben op de eindtermen van de basisvorming worden voldoende gerealiseerd, al dekken de taaltaken niet alle tekstsoorten die in het leerplan vermeld worden. Er is voldoende integratie van vaardigheden in het onderwijsaanbod met aandacht voor strategieën. Daarbij wordt voor Engels een graad van beheersing bereikt die beantwoordt aan de verwachtingen van het leerplan. Voor Frans ligt het beheersingsniveau veeleer laag met name wat de productieve vaardigheden betreft o.m. als gevolg van het ontbreken van een opklimmende leerlijn over de graden heen.
- De leerplandoelen die betrekking hebben op het specifiek gedeelte van de pool Moderne talen worden impliciet nagestreefd, maar met een beperkte diepgang wat taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem betreft. Domeinspecifieke teksten komen niet voor in het onderwijsaanbod.
- Met betrekking tot de onderzoekscompetentie is de school bezig aan een inhaaloperatie. Op schoolniveau werd een concept uitgewerkt en op lerarenniveau werd deskundigheid opgebouwd. In een eerste fase beperkt de onderzoeksopdracht zich tot één pool. In de opdrachten voor Engels worden alle stappen van het onderzoeksproces doorlopen, maar voor Frans laat de opdrachtafbakening weinig ruimte voor een onderzoeksvraag. De beoordeling gebeurt op basis van een scoretabel met criteria die betrekking hebben op proces en product. De opvolging en coaching van het onderzoeksproces gebeurt echter buiten de lescontext.
- De leerlingresultaten zijn gebaseerd op een frequente toetsing en op een puntenverhouding die spoort met de accenten in het leerplan. Kennis en vaardigheden verhouden zich evenwichtig in de evaluatiepraktijk, maar zonder dat beide componenten geïntegreerd worden. De taaltaken situeren zich overwegend op het reproductieve niveau met gesloten opdrachten in een minimale context gericht op toepassingen op één bepaald aspect van taalbeheersing. Leerplandoelen die afgeleid zijn van de specifieke eindtermen worden niet op een hoger beheersingsniveau geëvalueerd.
- Het gebruik van criteria gekoppeld aan zelf- en peerevaluatie is stevig verankerd in de evaluatiepraktijk. Voor Engels resulteert dit in feedback op alle fasen van het schrijfproces, terwijl voor Frans vooral op taalfouten gefocust wordt.
- In het vak Frans is er ruime aandacht voor de interculturele component en de brede vorming. De organisatie van studiereizen en het bijwonen van film- en toneelvoorstellingen zijn een meerwaarde voor de leerplanrealisatie. Deze activiteiten worden bovendien doelmatig in de lessen geïntegreerd.
- Voor Engels wordt het leerproces ondersteund door het gebruik van portfolio's. Daarin registreren de leerlingen zelf hun leervorderingen. Zo leren ze hun eigen taalleerproces in handen nemen en evalueren. In het begin van het schooljaar wordt hun

grammaticaal beheersingsniveau in kaart gebracht. Zowel in de lessen Frans als Engels draagt het vlot en verzorgd taalgebruik van de leraren bij tot het taalleerproces.

- De materiële omkadering voor de taalvakken is ondermaats. Essentiële leermiddelen zijn niet aanwezig in de lokalen en het gebruik van de ict-infrastructuur of ict-middelen is beperkt. De taallokalen die in de nieuwbouw zijn voorzien, zullen wel beantwoorden aan de minimale materiële vereisten
- In het vak Frans is er nood aan een doelgerichte bewaking van de verticale samenhang door de vakgroep. Binnen de pool Moderne talen moet meer professioneel overleg leiden tot een grotere coherentie, vooral met het oog op de realisatie van de specifieke eindtermen.

3.8 Project algemene vakken in de derde graad bso, Kantoor en Werktuigmachines

Voldoet niet

Motivering

- De leerplandoelen m.b.t. functionele rekenvaardigheid, organisatiebekwaamheid en maatschappelijk en ethisch bewustzijn worden niet of onvoldoende gerealiseerd. De leerplandoelen m.b.t. functionele taalvaardigheid, informatieverwerking en –verwerking en tijd- en ruimtebewustzijn komen wel voldoende aan bod, maar niet op het zelfstandigheidsniveau dat het leerplan voorschrijft.
- De gebruikte themabundels bevatten voldoende tekstmateriaal om taalvaardigheden en strategieën te oefenen en handelen over onderwerpen die betrekking hebben op de democratische besluitvorming en maatschappelijke issues. Daarbij is er ruime aandacht voor de actualiteit, maar de leerlingen zelf hebben daarin een beperkte inbreng.
- De leerplandoelen ‘geld leren beheren’ (nr. 11), ‘wiskundige denkmethodes toepassen’ (nr. 16) en ‘kwantitatieve gegevens verwerken’ (nr. 18) zijn afwezig in het leerstofaanbod. Het ‘leren gebruik maken van enkele belangrijke maatschappelijke voorzieningen’ (nr. 13 en 14) wordt doorgeschoven naar het derde leerjaar van de derde graad, waarbij uit het oog verloren wordt dat niet alle leerlingen noodzakelijk doorstromen naar het derde leerjaar.
- Er worden interessante en goed voorbereide uitstappen georganiseerd die aansluiten bij de behandelde themata, maar daarbij wordt te weinig een beroep gedaan op de organisatiebekwaamheid van de leerlingen. Zij worden over het algemeen te weinig uitgedaagd om individueel of in groep zelfstandig opdrachten uit te voeren (leerplandoelen 4 en 5). De opdrachten zijn nog sterk gestuurd en gesloten en blijven op het taxonomisch niveau van de tweede graad. De groei naar een meer projectmatige aanpak wordt niet gerealiseerd.
- De evaluatiepraktijk vertoont dezelfde hiaten m.b.t. de dekking van de leerplandoelen. Functionele rekenvaardigheid is helemaal afwezig in de evaluatie. Dat is ook het geval voor de attitudes die gekoppeld zijn aan de leerplandoelen. De evaluatie heeft een sterk reproductieve inslag en is onvoldoende gericht op het testen van vaardigheden. De puntenverhouding tussen summatieve toetsen en dagelijks werk wijst op een sterk productgerichte evaluatie, terwijl bij het vak PAV de nadruk moet liggen op het verloop van het leerproces.
- De materiële randvoorwaarden zijn nochtans aanwezig om een evenwichtige leerplanrealisatie mogelijk te maken. Ook de leerlingbetrokken inzet en de vertrouwenwekkende relatie met de leerlingen vormen hiervoor een goede voedingsbodem. Het leerproces wordt ondersteund door zeer verzorgd lesmateriaal en het vak PAV biedt ondersteuning bij de geïntegreerde proef.
- De vakgroep functioneert nog te weinig als motor van de verticale samenhang. De leerlijn groeit onvoldoende van gesloten naar meer actieve en open leersituaties.

3.9 Kantoortechnieken/ dactylografie/ toegepaste informatica/ toegepaste economie en stage kantoortechnieken/ toegepaste economie in de derde graad bso, Kantoor

Voldoet

Boekhouding/ toegepaste economie, boekhouding/ toegepaste economie/ recht, kantoortechnieken/ toegepaste economie (seminaries) in de derde graad bso, Kantoor

Voldoet niet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden niet gerealiseerd voor boekhouden, wetgeving, logistiek en seminars.
- De versnippering van de opdrachten over verscheidene vakken en over de twee leerjaren van de graad belemmert ernstig de geïntegreerde aanpak van het leerplan en de samenhang met andere vakken van het specifiek gedeelte. Bovendien belemmert de discontinuïteit in de opdrachten de gelijkgerichtheid en de opbouw van knowhow. Leerplanstudie en een gezamenlijke planning ontbreken. Een leerlijn voor het geheel van de graad is nog niet uitgezet. De lesuitval op lerarenniveau wordt niet gecompenseerd door vervangingstaken.
- Voor 'boekhouden' worden niet alle leerplandoelstellingen gerealiseerd. Er wordt vooral leerboekgericht gewerkt, waardoor leerstof wordt aangeboden die niet in het leerplan voorkomt. Een aantal lestijden wordt gebruikt om het vakoverschrijdende project 'wafeltjesverkoop' uit te werken. Het project hoort echter meer thuis in seminars, omdat de boekhoudkundige inslag ervan te gering is. Manueel worden de boekhoudkundige begrippen aan de hand van beredeneringsschema's en het inboeken op grootboekrekeningen uitgebreid voorbereid. Het inbrengen op pc gebeurt slechts in beperkte mate en alleen in het eindjaar. Dat is niet conform het leerplan, dat voorschrijft dat de verwerking 'al vanaf het eerste leerjaar gelijklopend manueel en op computer'¹⁵ moet gebeuren.
- Voor 'wetgeving' worden de leerplandoelstellingen niet gerealiseerd. De tekorten houden vooral verband met het gebrek aan leerplanstudie. De leerstofonderdelen zijn onevenwichtig gespreid: enerzijds worden sommige leerstofonderdelen te zeer uitgediept en wordt uitbreidingsleerstof (onder meer huwelijksvermogensstelsels en fiscale wetgeving) gegeven, anderzijds worden leerplanonderdelen met te weinig diepgang behandeld. Er wordt te weinig gewerkt met levensechte leerinhouden en gevalstudies. De leerlingen verwerven onvoldoende vaardigheden om juridische informatie zelf terug te vinden. Van moderne technieken (video, film, internet) wordt onvoldoende gebruikgemaakt.
- Voor 'logistiek' worden de leerplandoelstellingen niet gerealiseerd. De onevenwichtige spreiding van de leerstofonderdelen en de onvoldoende bedrijfsgerichte vorming van de magazijnier liggen daaraan ten grondslag. Te veel aandacht is uitgegaan naar de inleiding en naar rekenoefeningen, waardoor de leerstof te weinig praktijkgericht en te weinig diepgaand wordt aangebracht en verwerkt (cf. leerplan D/2004/0279/066, p. 87). In het eindjaar wordt een aantal lestijden ingevuld met een softwareprogramma voor de voorraadadministratie van de inkomende goederenstroom. De uitgaande goederenstroom werd echter niet softwarematig verwerkt. Het magazijnspel is aangekocht maar wordt niet gebruikt, waardoor affectieve en communicatieve vaardigheden niet worden getraind.

¹⁵ D/2004/0279/066 p.27

- Voor 'secretariaat' worden alle leerinhouden behandeld, met uitzondering van de secretariaatsfuncties, die worden overgeheveld naar seminars. Alle leerplandoelstellingen worden gerealiseerd.
- In 'seminaries' worden de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate gerealiseerd. Het leerplan schrijft voor vier uren seminars na elkaar te geven¹⁶, om efficiënt en op een didactisch verantwoorde wijze te kunnen werken. In de plaats daarvan biedt de school twee blokken seminars aan. Gezamenlijke leerplanstudie gebeurt niet en de jaarplanning van de seminars is niet afgestemd op de vermelde vakken. Vandaar dat losse items worden aangeboden zonder structurele samenhang en binding met de andere vakken. Het vakoverschrijdende project 'wafeltjesverkoop' is een goede voorbereiding op de geïntegreerde proef (GIP), maar is geen volwaardig alternatief van de vroegere minionderneming. Het project is te eenzijdig gericht op een eenmalige verkoop. De administratie met effectieve goederenstroom is in deze opdracht erg beperkt. Er is geen binding met een reële kantooromgeving: een kantoor simulatie ontbreekt, kantoorapparatuur wordt alleen theoretisch behandeld en het magazijn spel wordt niet gebruikt. Met andere woorden: de specifieke vaardigheden voor de drie beroepsprofielen - boekhoudkundig medewerker, secretariaatsmedewerker en magazijnier - binnen seminars worden in onvoldoende mate en niet geïntegreerd geoefend.
- In het huidige schooljaar werd de stage bijgestuurd. De organisatie, begeleiding en opvolging van de stages zijn goed. De stagedocumenten zijn conform de regelgeving. Positief zijn de uitgebreide zelfevaluatie van de leerlingen.
- De GIP werd recentelijk herwerkt en zit momenteel nog in een testfase. De opdrachten rondom de stage komen vanuit de specifieke vakken en vanuit de taalvakken zijn afgestemd op het studieprofiel. Het elektronisch leerplatform biedt een belangrijke ondersteuning.
- De afgelopen schooljaren stond geen kantoorklas met kantoorapparatuur zoals een telefoon, kopieertoestel, scanner, fax ter beschikking, zodat doeactiviteiten, inherent aan een kantooropleiding, niet konden worden ingeoefend. Op vraag van de vakgroep is de kantoorklas in de nieuwbouw opgenomen en zal ze vanaf volgend schooljaar met nieuwe kantoorapparatuur en -benodigdheden conform het leerplan operationeel worden.
- In principe wordt in bso permanent geëvalueerd. Voor boekhouden, secretariaat en logistiek worden echter drie grote summatieve toetsen afgenomen, die naast toepassingen ook cognitieve vraagstelling bevatten. De summatieve toetsen tellen voor ongeveer de helft mee in het eindtotaal. Het aandeel van het boekhoudkundig softwareprogramma in de toetsing is veel te beperkt. 'Doeactiviteiten' worden schriftelijk bevraagd, wat niet conform het leerplan is. Er is hergebruik van vragen. Deze gegevens wijzen erop dat de evaluatie niet valide is.
- De evaluatie van de GIP gebeurt procesmatig en de rapportering is voldoende transparant.
- Instromers met leerachterstand en leerlingen met minder goede resultaten worden tijdens of na de lessen bijgewerkt. Remediëringsactiviteiten en de effecten daarvan worden niet centraal geregistreerd, zodat opvolging moeilijk is.
- De vakgroep bewaakt onvoldoende de leerplanrealisatie. Ze professionaliseert zich met betrekking tot het komende nieuwe leerplan.

¹⁶ D/2004/0279/066 p. 102

3.10 Mechanica/ elektromechanica en stage in de derde graad bso, Werktuigmachines en Computergestuurde werktuigmachines

Voldoet

Motivering

- De vaststellingen in de derde graad zijn gebaseerd op het onderzoek van de vakken van het specifiek gedeelte met de administratieve benaming PV+TV mechanica/elektromechanica. De school deelt de cluster met als pedagogische benaming 'realisaties werktuigmachines' op in vakken: mechanica, technologie, technisch tekenen en praktijk.
- De vaststellingen in het derde jaar van de derde graad zijn gebaseerd op het onderzoek van het specifiek gedeelte met de administratieve benaming PV en TV elektromechanica/ mechanica/ lassen-constructie. De school deelt de cluster met als pedagogische benaming 'realisaties werktuigmachines' op in vakken: CNC-verspaning, CNC-plaatbewerking, technologie, technisch tekenen en automatisatie. Naast het verplicht gedeelte 'Realisaties computergestuurde verspanende werktuigmachines' (cluster voorbereiding-tekenen en cluster uitvoering) koos de school in het keuzegedeelte voor de cluster 'realisaties computergestuurde werktuigmachines plaatbewerking'.
- In de derde graad werktuigmachines blijkt uit de documentenstudie¹⁷, de klasbezoeken en de gesprekken met leraren dat de meeste leerplandoelstellingen zijn aangeboden en in voldoende mate en met de nodige diepgang zijn gerealiseerd. De te bereiken competenties zijn evenwichtig aangeboden. De studierichting computergestuurde werktuigmachines bouwt verder op de inzichten, vaardigheden en attitudes verworven in de derde graad. Ook hier blijkt dat de leerplanrealisatie voldoet.
- De optimale implementatie van de leerplanconcepten over de drie leerjaren, wordt gehypothekeerd door het herverkavelen van de specifieke leerplandoelstellingen en de bijhorende inhouden in afzonderlijke, traditionele vakken. De noodzakelijke samenhang tussen de leerplandoelstellingen in de verschillende vakken wordt zoveel mogelijk nagestreefd, maar het is niet steeds mogelijk om synchroon te werken. Het aanbieden van leerplandoelstellingen volgens het technologisch proces is enkel zichtbaar bij de praktische vaardigheden. De organisatie van de geïntegreerde proef is duidelijk. Leerlingen kunnen beschikken over een goed omschreven opdracht. Algemene vakken worden er bij betrokken, zij het niet altijd met een opdracht gekoppeld aan het onderwerp. De activiteiten op de stageplaatsen leunen niet steeds aan bij de leerplandoelstellingen. Soms zijn het eerder taken van onderhoudsmechanici. De algemene evaluatie door de stagegever is duidelijk en voldoet. Een evaluatie van de stageplaats in functie van de leerplandoelstellingen (cfr. specialisatiejaar) is verplicht wanneer deze gerealiseerd moeten worden op de stageplaats. De stage-activiteitenlijst¹⁸ zit vervat in de risicoanalyse.
- De minimale materiële uitrusting voor de eerste twee leerjaren volstaat, alhoewel niet optimaal. Wil de school inspelen op de zorg van de metaalverwerkende sector om de snel evoluerende technologieën te kunnen implementeren, dan ontbreekt daarvoor in het specialisatiejaar de materiële uitrusting¹⁹ die een meerwaarde moet geven aan de competentieverwerving van de leerlingen. Een krachtiger leeromgeving is noodzakelijk willen deze leerlingen voldoende uitgedaagd zijn. Het ontbreken van deze uitrusting wordt opgevangen door de stage-activiteiten waarbij de leerlingen uit het specialisatiejaar kennis maken met meerassige cnc-bewerkingscentra. Voor cnc-plaatbewerking (met laser) organiseert de school een bedrijfsbezoek.

¹⁷ Lesmateriaal, agenda en notities van de leerlingen, taken, toetsen, summatieve toetsen, jaarplanningen en agenda van de leraren.

¹⁸ Art 3 stagereglement zegt dat leerlingen enkel de taken mogen uitvoeren die in de stage activiteitenlijst staan, vooraf besproken met de stagegever.

¹⁹ Doelstellingen 37, 49 en 51 vragen een cnc-bewerkingcentrum en een cnc-plooi bank.

- De school heeft voor zijn evaluatiepraktijk gekozen voor een mix van permanente evaluatie en toetsen. De toetsen zijn representatief voor de leerinhouden van het theoretische gedeelte. Voor de evaluatie van de praktische vaardigheden wordt naast proces- en productevaluatie ook gefocust op de zelfevaluatie door leerlingen. De evaluatiepraktijk is duidelijk en transparant. Dat geldt ook voor de evaluatie van de geïntegreerde proef en de stage²⁰.
- De leerlingen worden zeer goed begeleid door vakbekwame leraren. Deze werkten voor de invulling van het theoretische gedeelte een leerlijn uit (voor drie jaren) met stijgende moeilijkheidsgraad. Voor de praktijklessen slaagt de school er voor de eerste twee leerjaren voldoende in om de leerlingen de startkwalificatie te laten verwerven om het beroep van cnc-bewerker (verspaning en plaatbewerking) te kunnen uitoefenen. De leerlingen bewerken met de didactische cnc-toestellen enkel werkstukken in hout of kunststof. Het bewerken van metaal wordt voorlopig zoveel mogelijk gepland binnen de stage. Tijdens het verwerven van praktische vaardigheden wordt remediëring aangereikt bij elke stap in het technologisch proces.

3.11 Elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/ elektronica en stage in de derde graad tso, Industriële wetenschappen

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte worden in de derde graad tso Industriële wetenschappen in voldoende mate gerealiseerd. De vaststellingen hebben betrekking op het vak TV elektromechanica/mechanica/elektriciteit/elektronica met pedagogische vakbenaming 'TV industriële wetenschappen'. Het bereikte niveau van de leerinhouden voor de afzonderlijke vakken is goed. De evaluatie gaat meestal uit van de leerinhouden en is daardoor product- en kennisgericht. De minimale didactische materiële uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.
- In de derde graad werd gestart met een nieuw leerplan in september 2009. Voor de concrete lesopdrachten en voor de rapportering hanteert de school drie vakclusters: mechanica, elektriciteit-elektronica en elektromechanische processen. Door deze constructie krijgt de horizontale samenhang alle kansen. Projecten worden vakoverschrijdend ingevuld. Er is geen geïntegreerde, overkoepelende en consistente aanpak voor de realisatie van de algemene leerplandoelen²¹ uitgewerkt.
- Met de invoering van het nieuwe leerplan in de derde graad krijgt 'proefondervindelijk werken' een belangrijk aandeel in de realisatie van de leerplandoelstellingen. De leraren zijn zich bewust van deze visie, maar slagen er niet altijd in om hun onderwijsproces consequent te sturen vertrekkende vanuit praktijk-, labo- of experimentsituaties. Dat resulteert in een minimale visie en dito realisatie van labodoelstellingen, met name voor het vak mechanica. Daardoor worden er kansen gemist voor bijvoorbeeld competentiegericht onderwijs en diepgang van leercompetenties.
- De evaluatie is representatief, frequent en evenwichtig georganiseerd, maar gebeurt conventioneel en is leraargebonden. Product- en kennisgerichtheid staan voorop. De beoordelingen bij toetsen en proefwerken zijn betrouwbaar en transparant. De examenvragen zijn verzorgd, maar ze vertonen, op enkele uitzonderingen na, weinig differentiatie in beheersingsniveau. De evaluatiecultuur is vooral een testcultuur. Er is weinig aandacht voor de evaluatie van inzichten, van vaardigheden en eventueel van vakattitudes. Procesevaluatie komt weinig voor. De terugkoppeling van de behaalde resultaten gebeurt vooral klassikaal. Toch is de remediërbereidheid van de leraren reëel, leerlingen met leerproblemen worden individueel bijgewerkt via inhaallessen

²⁰ Met uitzondering van de evaluatie van te realiseren leerplandoelstellingen op de stageplaats.

²¹ Leerplandoelen 1 tot en met 23

tijdens de middag of na de lessen. Er is geen systematische opvolging van de resultaten van de acties.

- De opdrachten voor de geïntegreerde proeven (GIP) zijn kwalitatief op het niveau van tso en representatief voor de studierichting. Ze zijn verzorgd uitgewerkt, bevatten eigen technische ervaringen, proeven of realisaties in het kader van de opdracht en ondersteunen daarmee het proefondervindelijke van industriële wetenschappen. De manier waarop de school consequent zowel proces- als productevaluatie voor de GIP hanteert is een voorbeeld van goede praktijk. Andere sterke punten zijn het transparant gebruik van criteria, de zelfevaluatie van de leerling en de tussentijdse rapportage van de vorderingen.
- De meeste leraren gebruiken een leerboek of cursus, soms aangevuld met kopieën. Zij vertrekken daardoor nog vaak vanuit leerinhouden, de achterliggende leerplandoelen zijn minder het uitgangspunt. Interactieve werkvormen hebben nog weinig ingang gevonden. De ict-integratie in de lessen is leraarafhankelijk. De minimale didactische materiële uitrusting is beschikbaar. Bij de verhuis naar de nieuwbouw zullen lokalen ingericht worden waar meer geïntegreerd kan worden gewerkt (labo).
- De leerlingbegeleiding en de omgang met de leerlingen tijdens de lessen zijn goed. De leerlingen werken gemotiveerd en de omgang tussen de leraren en leerlingen is aanmoedigend en respectvol.
- In de vakgroepverslagen is er naast materiële en organisatorische onderwerpen, ook aandacht voor pedagogisch-didactische thema's. De vakgroepwerking is niet erg dynamisch, de uitkomsten zijn eerder vrijblijvend en ze resulteren zelden in sluitende en gelijkgerichte afspraken over bijvoorbeeld procesevaluatie, activerende werkvormen, labo-leerlijnen, overkoepelend werken, enz. De initiatieven tot eigen professionalisering zijn leraargebonden. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn eerder beperkt. Het beleid volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op.
- De school neemt diverse initiatieven ter ondersteuning van de relaties met het bedrijfsleven. De meeste leerlingen stromen door naar het vervolgonderwijs en behalen in het eerste jaar een behoorlijk resultaat.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op een redelijke aandacht voor ondersteuning.

Motivering

- De school heeft een algemene visie op de leerlingenbegeleiding, die uitgeschreven is in het 'zorgboek'. Vooral de socio-emotionele begeleiding wordt structureel ondersteund en gecoördineerd. Veel aandacht gaat naar de uitwerking en toepassing van het sanctiebeleid.

- Een specifieke en doelgerichte visie op de leerbegeleiding is er echter nog niet. Op dat vlak worden weinig structurele maatregelen genomen. Alleen voor het eerste leerjaar van de eerste graad wordt een structurele lestijd 'seminaries' aangeboden, waarin op 'Leren leren' en het aanleren van sociale vaardigheden wordt gefocust. Alle leerlingen van de eerste graad kunnen op vrijwillige basis ingaan op het aanbod van de begeleide avondstudie. In de drie graden kunnen alle leerlingen individueel een beroep doen op de cel leerlingenbegeleiding voor het leren van studiemethodes. Leerlingen met een studiecontract worden vanuit de cel leerlingenbegeleiding goed opgevolgd.
- Om taalachterstanden op te sporen wordt voor het eerste leerjaar van de B-stroom gebruikgemaakt van een zelfontwikkelde leestekst. Van de leerlingen van de A-stroom en neveninstromers worden taaltesten afgenomen. Vanuit de GOK-werking wordt aan leerlingen met taalachterstand taalondersteuning gegeven in de lessen wiskunde, Nederlands en natuurwetenschappen. Voor leerlingen met geattesteerde leerstoornissen worden handelingsplannen opgesteld en sticordi-maatregelen genomen. De begeleidingsplannen worden tussentijds geëvalueerd.
- Aan de hand van een elektronisch leerlingenvolgsysteem worden zorgfiches bijgehouden. Daarin kunnen echter nog geen initiatieven voor leerbegeleiding en remediëringsacties worden opgenomen, waardoor ook de voedingsbodem voor de motivering van B- en C-attesting ontbreekt (cf. ook evaluatie- en rapporteringspraktijk). De papieren remediëringsfiches zijn omslachtig.
- Het beleid heeft een actieplan voor 'leren studeren' maar zet op schoolniveau voorlopig te weinig in op de ontwikkeling van leerstrategieën en van studiemethodes gericht op zelfstandig werken.
- De initiatieven op het vlak van leerbegeleiding zijn leraargebonden en gebeuren op vrijwillige basis, zoals de bijwerklessen tijdens de middagpauze. Die lessen worden niet centraal geregistreerd en bijgehouden, zodat ook de leereffecten niet in kaart worden gebracht. In het vak Nederlands wordt de OVUR-procedure²² aangeleerd. In de seminars in de derde graad aso worden studieplanning en studiemethode bijgebracht. In de context van de realisatie van de specifieke eindtermen wordt het zelfstandig werken gestimuleerd. De initiatieven voor leerbegeleiding worden via de schoolagenda aan de ouders gecommuniceerd.
- De leerlingenbegeleiders hebben hoofdzakelijk nascholingen over psychosociale thema's gevolgd. Er is geen beleidsvisie op professionalisering met betrekking tot de leerbegeleiding.
- De schoolleiding is zich ervan bewust dat een gestructureerde leerbegeleiding dient te worden uitgebouwd. Op beleidsniveau bestaat de intentie een 'denktank' voor 'Leren leren' op te richten. De school neemt zich voor de remediëringsacties te registreren in het elektronisch leerlingenvolgsysteem.

4.1.2 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- Een meerderheid van de leerlingen wil de schoolloopbaan op deze school afwerken ondanks het beperkt studieaanbod binnen de vier belangstellingsgebieden²³ en de oriënteringsadviezen naar studierichtingen die de school niet aanbiedt. Dit resulteert in meer overzitters in de eigen school en een attesteringsbeeld met overwegend

²² Oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren.

²³ In de tweede en de derde graad: 'Talen', 'Exacte wetenschappen', 'Economische vorming' en 'Technologische vorming'.

significant meer B- en C-attesten dan in de referentiescholen. Opvallend is wel dat, rekening houdend met de vele B- en C-attesten, er significant meer leerlingen dan in de referentiescholen overgaan naar een volgend leerjaar. Dit is te verklaren in de eerste en de tweede graad door een aantal B-attesten met oriënteringen binnen het studietoer aanbod van de school en de vele vakantietaken en officiële waarschuwingen die gekoppeld worden aan een A-attest. De school maakt intensief gebruik van het systeem van vakantietaken en waarschuwingen, maar blijkbaar volstaat dit niet want in de derde graad botsten meer leerlingen dan in de referentiescholen op een C-attest.

- Meer leerlingen dan in de referentiescholen starten in het vervolgonderwijs. De studiesuccessen variëren. Het gemiddeld studiesucces van de aso-leerlingen spoort met de resultaten in de referentiescholen. In het tso is er een wisselend beeld tussen de groepen die verder studeren. De deelname aan de professionele bachelor en het studiesucces liggen lager dan in de referentiescholen. De deelname aan de academisch gerichte bachelor op hogeschoollniveau en het studiesucces liggen hoger dan in de referentiescholen. Omwille van te kleine absolute aantallen kunnen voorlopig geen besluiten getrokken worden voor de resultaten in het vervolgonderwijs van de bso-leerlingen en de deelname van de tso-leerlingen aan de academisch gerichte bachelor op universiteitsniveau.
- De vakoverschrijdende eindtermen²⁴ rond Studie- en beroepsgerichte keuzebekwaamheid worden in voldoende mate nagestreefd op schoolniveau. De school biedt haar leerlingen en hun ouders ruime informatie aan om een gefundeerde studiekeuze mogelijk te maken. Men hanteert gedetailleerde plannings om de studiekeuzebegeleiding in het tweede semester van elke graad vorm te geven. De activiteiten vloeien voort uit het GOK-thema 'Oriëntering bij in- en uitstroom' voor de tweede en de derde graad. Er zijn vele initiatieven (o.a. keuzelessen, infomomenten in scharnierjaren, proefkeuzes, bezoeken beurzen en hogescholen), maar deze worden veeleer impliciet gekoppeld aan de vakoverschrijdende eindtermen rond Studie- en beroepsgerichte keuzebekwaamheid. Er is een structurele samenwerking tussen het basisonderwijs en de school wat het doorgeven van studieloopbaangegevens betreft.
- De vakoverschrijdende eindtermen rond Studie- en beroepsgerichte keuzebekwaamheid worden in onvoldoende mate nagestreefd op vakkenniveau omwille van knelpunten in de leerbegeleiding en de evaluatie- en rapporteringspraktijk. De leerbegeleiding die het fundament van de loopbaanbegeleiding uitmaakt, is veeleer zwak op vakkenniveau. Ondanks de keuze van de school om in het kader van gelijke onderwijskansen in de eerste graad te focussen op preventie en remediëring van leerachterstand, de aanwezigheid van significant méér leerlingen met lage onderwijskansen dan in de referentiescholen en relatief veel leerlingen met leermoeilijkheden of leerstoornissen is de leerbegeleiding onvoldoende ingebed in het onderwijsproces. Er zijn een aantal initiatieven op schoolniveau (o.a. seminars). Deze zijn echter niet doeltreffend omdat strategie en structuren ontbreken om de leerbegeleiding op vakkenniveau te implementeren. Hierdoor kunnen weinig conclusies getrokken worden met het oog op bijsturingen in de schoolloopbaanbegeleiding.
- De evaluatiepraktijk krijgt in de meeste vakken geen competentiegerichte invulling, ondanks de eisen in de leerplannen. Er worden veel gegevens verzameld rond kennis, maar te weinig rond vaardigheden, algemene en vakgerichte attitudes, interesses en talenten van de leerling. Hierdoor wordt het onmogelijk om op basis van objectieve vaststellingen rond competenties een oriënteringsadvies te formuleren dat het best aansluit bij de sterktes en de voorkeuren van de leerlingen en die maximale ontplooiingsmogelijkheden biedt zowel in het vervolgonderwijs als op de arbeidsmarkt.
- De kwaliteitsbewaking van de schoolloopbaanbegeleiding focust zich veeleer op de inventarisatie van de resultaten van de leerlingen in het secundair onderwijs en in het

²⁴ 'De leerlingen kunnen hun interesses en mogelijkheden inschatten met het oog op een studiekeuze.' en 'De leerlingen kunnen de consequenties inschatten van hun keuzen inzake studie of beroep.'

vervolgonderwijs. Er zijn initiatieven om de verzamelde studieresultaten te analyseren met het oog op het bijsturen van de schoolloopbaanbegeleiding. Er is een bevraging geweest naar de studieloopbaan van de afgestudeerde leerlingen. De respons was echter minimaal.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid.

Motivering

- De school heeft een visie uitgeschreven over haar evaluatiepraktijk. Daarin omschrijft zij de functies die zij aan evaluatie wil geven. Naast gegevensverzameling voor de studiebekrachtiging plaatst zij haar evaluatie in het perspectief van de ondersteuning van het leerproces en de bijsturing van het onderwijsproces. De eerste functie wordt in de vakken waargemaakt aan de hand van feedback op geleverde leerprestaties en remediërende initiatieven, al worden die niet efficiënt geregistreerd. Uit de evaluatiegegevens worden echter weinig conclusies getrokken met het oog op bijstellingen in het onderwijsproces.
- Volgens de visietekst moet de evaluatie beantwoorden aan de criteria van validiteit (omschreven als representativiteit ten aanzien van de leerplandoelen), betrouwbaarheid en transparantie. De validiteit wordt gerealiseerd m.b.t. de behandelde leerinhouden, maar niet ten aanzien van de leerplandoelen die gericht zijn op competentieontwikkeling. De kwaliteit van de vraagstelling wordt bewaakt vanuit de werkgroep talenbeleid die een kijkwijzer aanreikt voor een eenduidige vraagstelling.
- De evaluatiepraktijk steunt op een complex evaluatiesysteem dat rekening houdt met de verschillen tussen onderwijsvormen, graden, studierichtingen en vakspecifieke factoren. Het systeem is gedifferentieerd zowel wat de frequentie als de evaluatiemethode betreft. In het aso en in het tso worden voor de meeste vakken twee of drie periodes met summatieve toetsen georganiseerd. In het bso en voor de talen in alle onderwijsvormen is er een systeem van gespreide evaluatie en grote toetsen. Op uitvoeringsniveau wordt de zgn. permanente evaluatie echter vrijblijvend ingevuld. Grote toetsen krijgen de allure van proefwerken en hebben een gewicht dat de procesevaluatie evenaart of overstijgt.
- De verhouding tussen dagelijks werk en proefwerken is voor alle onderwijsvormen en graden vastgelegd op één derde tegenover twee derde van het puntentotaal per vak. Alle vakken worden evenwichtig verrekend.
- In het bso hanteert de school een systeem om attitudes te beoordelen. De beoordeling is gebaseerd op criteria die geformuleerd zijn per graad en studierichting. De beoordeling wordt verdeeld over de vakken op basis van de vakspecifieke affiniteit met de criteria.
- Ook in de evaluatie van de geïntegreerde proef en de stages is het gebruik van criteria sterk ingeburgerd. Proces en product van de geïntegreerde proef worden beoordeeld op basis van drie evaluatieclusters die per studierichting een gewicht hebben. De clusters hebben betrekking op de inbreng van algemene vakken, studierichtingsspecifieke vaardigheden en attitudes en de jurybeoordeling. De opdrachten voldoen aan het integratieprincipe en sluiten goed aan bij de leerplandoelen van het specifiek gedeelte. De stage-evaluatie gebeurt aan de hand van een checklist waarin persoonsgerichte en technische vaardigheden beoordeeld worden. Ook de leerling zelf wordt bij de evaluatie betrokken. De beoordeling in de checklist wordt omgezet naar punten en verwerkt tot een eindcijfer. Voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie in de derde graad aso wordt een scoretabel gebruikt waarbij 40 % van de punten naar procesevaluatie gaan.

- De school beschikt over een uitgebreide visietekst over haar deliberatiebeleid. Daarin wordt de gevolgde procedure nauwkeurig beschreven. Zij omschrijft haar deliberatiehouding als positief en toekomstgericht met aandacht voor de totale persoonlijkheid van de leerling. Zij gebruikt bij de studiebekräftiging geen cesuren, maar schaaft de leerling in op een studieloopbanenrooster en baseert daarop haar adviezen. De prospectieve deliberatiehouding blijkt evenwel niet uit de attesteringsgegevens. Vooral in de eerste graad en de tweede graad tso worden significant minder A-attesten uitgereikt dan de Vlaamse referentiewaarden, al is de tendens stijgend. De school wordt zelden geconfronteerd met beroepsprocedures. De notulen en de processen-verbaal voldoen aan de reglementaire voorschriften.
- De school leeft de regelgeving met betrekking tot uitgestelde beslissingen na. In geval van twiifel werkt zij met een systeem van waarschuwingen en vakantietaken. Zij blijkt frequent op deze alternatieven een beroep te doen. Het valt daarbij op dat bepaalde vakken (met name Frans en geschiedenis) zeer vaak naar deze middelen teruggrijpen.
- De school verzamelt gegevens over haar evaluatiepraktijk (leerprestaties, doorstroming, attestering). De analyses leiden tot bijsturingen. Tijdens een recente pedagogische studiedag werd de werking van de klassenraden doorgelicht. De resultaten daarvan werden vertaald in een aantal werkpunten.

4.2.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school rapporteert uitvoerig over de leerprestaties zowel schriftelijk als mondeling. Afhankelijk van het aantal evaluatieperiodes krijgen de leerlingen een rapport over hun dagelijkse prestaties en per proefwerkperiode een syntheserapport. Het syntheserapport is overwegend cijfermatig met vermelding van de mediaan en een algemene commentaar van de klasleraar. Op de rapporten voor dagelijks werk is ruimte voor vakcommentaren, maar die bevatten doorgaans weinig leerbevorderende informatie. De werkgroep talenbeleid geeft tips voor rapportcommentaren over taalkundige aspecten.
- In bso wordt aan het rapport ook een attitudebeoordeling gevoegd. Die wordt per criterium gevisualiseerd in een staafdiagram.
- Op de rapporten van het zesde leerjaar wordt studierichtingsafhankelijk een aparte rubriek voorzien voor de evaluatie van de geïntegreerde proef, de stage en de onderzoekscompetentie. Over tussentijdse evaluaties wordt gerapporteerd op het rapport voor dagelijks werk. Het eindcijfer wordt vermeld op het laatste syntheserapport. De scores voor de criteria van de procesfactoren staan vermeld in het logboek.
- Andere schriftelijke informatiekanalen zijn de schoolagenda, de syntheseslijst van huistaken en toetsen en brieven n.a.v. begeleidende klassenraden.
- Op de individuele synthesebladen voldoet de school aan de motiveringsplicht van B- en C-attesten. Zij onderbouwt de motiveringen echter niet altijd met verwijzing naar gepresteerde remediëringsacties. Dergelijke verwijzingen worden overigens niet gefaciliteerd door het feit dat remediëring op vakniveau leraarafhankelijk geregistreerd wordt. Het ontbreken van een efficiënt leerlingvolgsysteem bemoeilijkt de synthese van de doorslaggevende gegevens uit het leerlingdossier.
- De school verstrekt – zeker bij scharniermomenten in de schoolloopbaan – schriftelijke adviezen die aansluiten bij de genomen eindbeslissing. Daarin doet zij suggesties voor het voortzetten van de studies en geeft raadgevingen inzake studiehouding.

- De school voorziet naast de klassieke oudercontacten nog in individuele contactmogelijkheden. De oudercontacten worden degelijk voorbereid en achteraf geëvalueerd. Op basis van de feedback wordt bijgestuurd.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school wordt geleid door een directeur, een adjunct-directeur en een technisch adviseur-coördinator (TAC). Zij worden omringd door administratieve organen en een uitgebouwd middenkader dat steunt op een technisch adviseur (TA), op de GOK-werking en op een aantal vrijstellingen in het kader van BPT²⁵-uren. De opdrachten en verantwoordelijkheden zijn duidelijk omschreven. Het beleid zet daarmee in op een gedeeld leiderschap met transparante delegaties en verantwoordelijkheden voor de pedagogische en organisatorische aspecten van de schoolwerking. Het financieel en het materieel beleid worden voor een groot deel bepaald door het schoolbestuur.
- Vertrekkend vanuit het Lasalliaans pedagogisch project heeft de directie de school een nieuw elan gegeven. De werking wordt nu onderbouwd met diverse visieteksten en conceptuele uitgangspunten die de gezamenlijke doelgerichtheid in de hand moeten werken. Voor de implementatie ervan werkt de directeur met beleidsplannen per schooljaar. De daarin geformuleerde doelstellingen en acties ondersteunen het ontwikkelingsperspectief van de school. Ze zijn vaak erg ambitieus en veelomvattend, waardoor de taakbelasting van de werkgroepen soms hoog ligt en niet alle doelstellingen even diepgaand worden bereikt.
- De schoolraad, de pedagogische raad, de ouderraad en de leerlingenraden zijn breed actief en geven dynamiek aan de besluitvorming. Een sterke participatie- en communicatiecultuur worden gezien als hoekstenen van het beleid. Er is ook veel informeel overleg, en het directieteam en het middenkader zijn vlot bereikbaar. Toch heeft de school nog een weg af te leggen inzake doelmatigheid van de communicatie.
- De directie heeft een conceptuele visie op kwaliteitszorg uitgeschreven, waarin in eerste instantie gemikt wordt op een kwaliteitscultuur onderbouwd door teamwerking en collectieve verantwoordelijkheid. Strikte afspraken en procedures ondersteunen de doelgerichtheid.
De school neemt initiatieven om de doeltreffendheid van haar werking in kaart te brengen en te verbeteren. Zij doet dit aan de hand van tevredenheidsenquêtes en gegevensanalyses. Via deze aanpak heeft de school vooral zicht op en controle over de organisatieprocessen en over aspecten van de leerlingenbegeleiding, maar in mindere mate op en over sommige onderwijskundige processen op uitvoeringsniveau. Het beleid volgt de leerplanrealisatie tot op het studierichtings- en vakkenniveau niet systematisch op.
De vakwerkgroepen spelen een te geringe rol in de kwaliteitszorg van het onderwijsproces. Hun aandeel bij het opvolgen van het pedagogisch-didactisch handelen, bij de leerbegeleiding op vakkenniveau, bij het invullen van leerlijnen en bij het bewaken van de leerplanrealisatie van hun vakken, is minimaal en bovendien verschillend van vakgroep tot vakgroep. Ondanks het feit dat de hen opgelegde taken expliciet zijn uitgeschreven, is de concrete invulling niet altijd conform de verwachtingen. De verslagen handelen vooral over praktische afspraken. Ze staan nog niet in het teken van graadoverschrijdende samenwerking, doorgedreven leerplanstudie of interne didactische professionalisering (evaluatievormen bijvoorbeeld).

²⁵ Bijzondere pedagogische taken

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het leefklimaat op school.
- De brede zorg voor de leerlingen.
- Het welbevinden van de leerlingen.
- De aandacht voor de brede vorming.
- De organisatie en evaluatie van de stage.
- De organisatie en evaluatie van de geïntegreerde proef.
- De deelname aan externe evaluaties.
- De inzet en betrokkenheid van de meeste personeelsleden.
- Het masterplan voor infrastructuur.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De doelgerichtheid van het beleid.
- De gegevensverzameling en -analyse.
- De integratie en verankering van de school in de lokale gemeenschap.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De implementatie van het geïntegreerd werken in sommige studierichtingen.
- De onderzoekscompetentie in de tweepolige studierichtingen.
- De integratie van ict.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De leerplangerichtheid.
- De vakgroepwerking.
- De leerbegeleiding.
- De evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De bewaking van de leerplanrealisatie.
- De doeltreffendheid van de communicatie.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De leerplanrealisatie van Frans in de 2de graad tso, Handel en Industriële wetenschappen.
- De leerplanrealisatie van PAV in de 3de graad bso, Kantoor en Werktuigmachines.
- De leerplanrealisatie boekhouding/toegepaste economie, boekhouding/toegepaste economie/recht en kantoortechnieken/toegepaste economie (seminaries) in de 3de graad bso, Kantoor.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Handel	Frans	
Graad 2 TSO Industriële wetenschappen	Frans	
Graad 3 BSO Kantoor	PAV	TV boekhouding/ toegepaste economie, TV boekhouding/ toegepaste economie/ recht, TV kantoortechnieken/ toegepaste economie
Graad 3 BSO Werktuigmachines	PAV	

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 juni 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jan Meers

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Karl Fievez, directeur